

Završna konferencija, održana u Banovini, 7. oktobra, uz prisustvo svih aktera na zajedničkom projektu Pannonia-Organica iz IPA programa prekogranične saradnje Hrvatska-Srbija, bila je prilika za analitičko i emotivno podsećanje na sve ono što je pratilo njegovu realizaciju. Gospođa Olivera Radovanović, iz Zelene mreže Vojvodine, vrlo sistematično i iscrpno je izvestila prisutne o onome što je uradila srpska strana.

Glavni aplikant na projektu bila je opština Bilje, a kao drugi naznačena je Zelena mreža Vojvodine. Partneri na projektu bili su, između ostalih: Centar za poduzetništvo iz Osijeka, Tržnica Osijek, Ecorural net, Udruženje „Zdravo Organic“ iz Selenče i Inno Focus iz Beograda.

Projekat bi se mogao svesti na tri osnovna cilja: unapređenje organske proizvodnje u istočnoj Slavoniji i Bačkoj; uspostavljanje bolje prekogranične saradnje, u ovom slučaju, bolja saradnja u oblasti organske proizvodnje i uticanje na stvaranje zajedničkog tržišta, što se tiče organske proizvodnje.

Predstavljanje projekta odigralo se na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu, u maju prošle godine, kada su se svi akteri prvi put okupili u velikom broju, a kome su prisustvovali i predstavnici evropske delegacije i gde je ovaj projekat javno predstavljen.

Zelena mreža Vojvodine sa svojim partnerima koncipirala je nekoliko ključnih aktivnosti na projektu: identifikacija i mapiranje proizvođača organske proizvodnje i svih aktera koji učestvuju u organskoj proizvodnji; izrada baze podataka, koja je kasnije ugrađena na sajtu, koji je postavljen u međuvremenu: www.pannonia-organica.net; edukacija i radionice koje su bile organizovane u Bačkoj; štampanje mapa, priručnika, promotivnog materijala i organizovanje dva sajma, u Novom Sadu i u Bilju.

Za identifikaciju i mapiranje trebalo je puno truda i vremena, ali je rezultiralo dobrim stvarima. Identifikovni su organski proizvođači i utvrđen je kompletan potencijal oba mikroregiona. Napravljen je i korak dalje, oni su kategorizovani, pa su tako izdvojeni organski proizvođači kao što su primarna proizvodnja, institucije koje podržavaju organsku proizvodnju, fakulteti, nevladin sektor, zatim sve one koji su uključeni u proces funkcionisanja organske proizvodnje, za razvoj tržišta, distribucije, prehrambena industrija, procesna industrija, našli svoje mesto.

Na kraju, kada su prikupljeni svi podaci, 26. juna napravljena je promocija dve mape na pijaci „Moj salaš“, koja je bila jako posećena i medijski dobro propraćena. Što se tiče mape, ona je štampana u 1.400 primeraka, 700 na srpskom, 600 na engleskom i 100 na slovačkom jeziku.

Edukacije su posebno važna stvar, a prof. Branka Lazić je uvek isticala da bez edukacije nema razvoja organske proizvodnje, jer ljudi koji ulaze u taj čaroban svet, moraju da imaju znanje, bazično i ono koje se permanentno nadograđuje. Kada je pisan projekat, težište je stavljeno upravo na edukacije. One su locirane u mestima u kojima je potrebno razviti organsku

proizvodnju, pa je tako nakon edukacije u Somboru, koji pripada delu uz Dunav na kome nije bilo organske proizvodnje, deset proizvođača ušlo u organsku proizvodnju. Edukacije su bile i u Selenči i u Baču, na temu „Osnove organske proizvodnje“ sa 210 polaznika; Somboru i Bačkom Monoštoru, na temu „Zelena ekonomija i organska poljoprivreda“ koju je pratilo 243 zainteresovanih; u Novom Sadu (u Čurugu, na najvećoj farmi muznih krava u ovom delu Evrope, a možda i u Evropi, 1.000 i nešto muznih krava od toga 2.000 jedinki i 2.000 ha obradive površine koje su u funkciji celog tog sistema) i u Kovilju na temu „Multifunkcionalna poljoprivreda“, koju je pratilo 181 slušalac.

Interesantno je da je planirano da edukacije prati oko 200 ljudi u toku 21-og dana, a na kraju je preko 600 njih pohađalo ta predavanja, što je dobar pokazatelj koliko su ljudi zainteresovani za organsku proizvodnju i koliko su shvatili njenu perspektivnost.

Na tim edukacijama polaznici su mogli da nauče mnogo toga, između ostalog, o kvalitetu zemljišta, ekologiji i zaštiti životne sredine, da organska proizvodnja može mnogo da utiče na ekonomsko stanje samih proizvođača, što je posebno značajno za zaštićena područja kao što je Bački Monoštor; naučili su da kroz agroekološke mere, organska proizvodnja utiče i na zdravlje ljudi, i naravno, organski proizvođači i drugi zainteresovani koji su pohađali radionice, imali su prilike da se međusobno upoznaju i da razmenjuju iskustva.

Bez obzira što je to ogledalski projekat, srpska strana je bila zadužena za uspostavljanje web portala, gde su se mogle pronaći vesti o projektu i o učinjenim koracima.

U okviru projekta održana su i dva sajma organskih proizvoda: 26. juna u Novom Sadu, i 6. septembra u Bilju. Novosadski sajam je imao dobru posetu i bio medijski propraćen, ali onaj u Bilju je zadao domaći zadatak kako jedan sajam organskih proizvoda treba da izgleda.

U toku projekta bilo je 11 tendera, održano je 40-tak sastanaka o kojima postoje zapisnici, nabavljana oprema morala je da bude EU porekla, pisano je nekoliko izveštaja, zajedno sa završnim, i sve je provučeno kroz administraciju.

Sve što je rađeno na projektu, budno je pratila evropska delegacija iz Brisela. Bilo je nekoliko monitoringa, jedan nakon polovine projekta kada je u poseti bila evropska delegacija. Na kraju je ovaj projekat jako dobro ocenjen i dobijena je potvrda dobre prakse od evropske delegacije iz Brisela.

Kraj projekta ne bi trebao, kako su se svi prisutni saglasili, da bude kraj procesa na mapiranju organskih proizvođača. Ima predloga da se mapiranje proširi na celu teritoriju Vojvodine.

Isto tako, ne bi trebalo da bude kraj saradnje između srpske i hrvatske strane, učesnika u projektu. Pali su i konkretni predlozi, da se nastavi održavanje sajmova organskih proizvoda, na kojima bi izlagali i organski proizvođači iz Vojvodine u Bilju, i ekološki proizvođači iz Bilja u Novom Sadu.